

REDACTIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia.
Brașov, piața mare Nr. 30.
Serisori nefrancați nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.
REDACTIUNEA se primește la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și a
unătorile Birourile de anunțuri:
In Viena: M. Oakes Nachf.
H. Augenthaler & Emrich Lassar.
W. Schalk. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
ciă garmond pe o coloană 6 or.
— Publicări mai dese după
tarifă și învoială
RECLAME pe pagina a 8-a o
serciă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajiu
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 266.

Brașov, Vineri 1 (14) Decembrie.

1900.

O enunțiațiune cehică.

Eri s'au început alegerile pen-
tru parlamentul central în Austria.
In decursul acestei săptămâni sunt
a-se alege opt-spre-zece deputați din
Curia a cincina.

In momentul acesta formeză
obiectul principal de discuțiune în
presa germană și cehă discursul
electoral al fostului ministru de fi-
nanțe Kaizl, unul dintre corifeii Ce-
hilor tineri, care este din mai multe
puncte de vedere remarcabil.

Clubul deputaților cehi, dize el,
a voit să dovedească spre eterna
amintire, că și în ce privește pute-
rea de obstrucțiune Cehii pot trage
degetul cu Germanii și că și eisunt
în stare, de-a face să stagneze apa-
raturul parlamentar.

Acastă dovadă s'a făcut. Un
ministeriu a fost răsturnat, amâna-
rea și în urmă disolvarea parlamen-
tului a trebuit să urmeze, și multă
vreme parlamentul a ajuns éráși în
neputință de-a funcționa. Acesta —
dize Kaizl — a fost rezultatul des-
ființării ordonanțelor de limbă. Apoi
urmază așa:

„Când nu de mult s'a discutat
ceștiunea căilor ferate bosniace, par-
tea acesta a monarhiei n'a putut
să-și valideze cele mai îndreptățite
și simple pretensiuni. De se va trata
de reînnoirea pactului, Austria va fi
éráși cea scurtată; de se va cere
desvoltarea marinei, pentru noi atât
de importantă, și față cu multe alte
ceștiuni ale politicei esteriore, pre-
tutindenți va predomină influența Un-
gariei, pe când noi suntem condama-
nați a ceda. Privind lucrul mai de-
aprope, vedem pretutindenți certa
germano-cehică, ce o exploatează Un-
garia foarte prudent și în mare mă-
sură și care certă e considerată pre-
tutindenți de cel mai mare pericol
pentru stat. Cu toate acestea nu se
intemplă nimic pentru o dréptă apla-
nare a acestei certe și vina o pórta
mai ales guvernul de față.

„Până-ce erau în vigóre ordo-
nanțele de limbă Germanii diceau,
că nu e posibilă o înțelegere, decât
nu vor fi mai întâi desființate. S'a
găsit un guvern, care se le casseze
în modul cel mai radical. Și ce s'a
intemplat?“ întrebă Kaizl. „Departea
de a fi gata la o împăciuire echita-
bilă, partidele învingătoare ale stângei
germane véd în desființare numai
semnalul pentru cuceriri nouă și-și
măresc postulatele, precum: limba
de stat germană, împărțirea admi-
nistrativă a Boemiei, despărțirea
Bucovinei, Galiției și Dalmației de
celelalte țări și întărirea supremației
germane în Austria“.

Fostul ministru de finanțe afirmă
mai departea, că morala celei mai re-
cente istorii a Austriei este, că nu
se pórta guvernă contra Germanilor,
dér nici contra Boemilor. De aceea
crede, că e cu neputință ca statul
să răboască pentru durată poporul
boem, care după Germanii este cel
mai puternic în Austria. Sustine, că
certa pentru ordonanțele de limbă
a fost unei părți mari dintre Ger-

manii numai un pretext spre a-și
acoperi aspirațiunile lor exagerate.
Recunósce de altă parte, că Cehii
au făcut și greșeli, mai ales vrând
să lupte de odată în mai multe părți.
Dér față cu forța majoră, aceste gre-
șeli, dize, sunt de însemnătate se-
cundară.

In fine declară Dr. Kaizl, că
Cehii vor persevera și vor opune re-
sistența lor energetică desvoltării os-
tile lor. Aceea, cum va fi rezistența,
nu e pentru Cehi o ceștiune princi-
piară. Cu limba de stat nu există
pentru noi nici un fel de transacți-
une și aici n'ar pute ajuta nici
octoarea cea mai sfruntată. Fără
limbă a statului, ceștiunea limbelor
nu e greu de rezolvat. Lozinca Ce-
hilor, esclamá Kaizl, este și rămâne
deplina egală îndreptățire.

Am schițat aici în liniamente
generale vorbirea bărbatului de stat
ceh, care vedem, că a produs un
mare resens în tabăra germană și
care indică clar și limpede ho-
tărârea conducerei naționale a Ce-
hilor, de a nu ceda, și pentru-că ea
face lumină asupra situațiunei pro-
vocate de conflictul național dintre
Cehi și Germanii.

Ceștiunea fumană. Organul semi-
oficios al guvernului unguresc precisează
astfel punctul de privire al guvernului în
ceștiunea fumană:

Fiume, ca *separatum adnexum corpus*
sacrae regni coronae, aparține teritorial-
minte Ungariei. Ori-ce afacere administra-
tivă, ori-ce ceștiune așa-dér se ține de ad-
ministrarea guvernului central unguresc și
de competența dietei ungare. De aici ur-
mază, că fie-care lege a Ungariei este va-
labila la fel pentru toate părțile țării, așa-
dér și pentru Fiume. Nu s'au întemplat
pană acum tractări și pactări în sensul
arătat de diferitele diare. Ministru-prese-
dinte a ascultat numai părerile membrilor
vechei partide liberale fumane, precum și
pe aderenții așa numitei partide auton-
omiste. Aceste convorbiri au avut numai ca-
racter informativ.

Noul cabinet bulgar.

Scim, că în Bulgaria s'a format un
nou cabinet tot sub presidenția lui Ivanciov.
De-odată cu acesta s'a pus căpăt luptei
dintre Ivanciov și Radoslafoff, luptă, ce s'a
sfirșit cu căderea celui din urmă.

Crisa ministerială bulgară, spune o te-
legramă din Sofia, a fost provocată de fostul
ministru de interne Radoslafoff, care și-a dat
tote silințele a submina poziția colegului său,
pentru-ca să ajungă el ministru-președinte. De
fapt principele Ferdinand însărcinase mai
intâi pe Radoslafoff ou compunerea cabi-
netului, el însă dovedindu-se incapabil pen-
tru îndeplinirea acestei probleme, a renun-
țat la mandatul, ce i-s'a fost dat. In urma
acesta principele a învitat din nou pe Ivan-
ciov să formeze cabinetul, ceea-ce el a și
făcut îndată, așa că în 10 l. o. a putut să
presenteze lista cabinetului spre aprobare.
Radoslafoff nu mai face parte din al doilea
cabinet Ivanciov, din contră a rămas în
el adversarul lui Radoslafoff, generalul Pa-
prikov, tot ca ministru de răboi.

O telegramă, ce o primește din Sofia
„Wiener Allg. Zeitung“ dize, că neînțelege-
rile dintre principe și Radoslafoff vor dis-
paré în curând, și că conflictul delăturat
va aduce după sine o nouă schimbare.
Anume, Sobrania, în care Radoslafoff are
un partid însemnat, va fi disolvată și în
fruntea guvernului va veni generalul Petroff,
adecă în Bulgaria are să urmeze totuși un
guvern militar.

Vorbind despre noul ministeriu bulgar,
diarul „La Roumanie“ dize:

„Noul ministeriu îl cunoșcem. D-nul
Ivanciov va rămâne întot-déuna Ivanciov;
nu vedem alături cu el nici doi ómeni, al
cărora present să pótă să ne dea un mini-
mum de garanță.

„Un lucru ne consolază. Noul cabinet
Ivanciov are un caracter esențial provisori-
c; totă lumea o scie, neoseptând nici
chiar pe Ivanciov însuși. Il vedem deci
fără plăcere revenind, cum il vom vedé fără
regrete mergând. Se asigură, că Sobrania
va fi imediat disolvată. Dela nouele alegeri
se așteptă o schimbare de lucruri chiar în
Bulgaria. Noi rămânem în credința, că în
prinoipatul vecin sunt mulți ómeni pacnici,
cărți se îngrozesc de asasinat și fug de
certă și scandaluri. Acest sentiment nu pórte
lipsi, de a se manifesta la timpul său în
diua și în óra dată... Intr'o di vom avé
ocaziune, de a-ne bucura de constituirea
unui ministeriu bulgar. Acesta di încă n'a
sosit; dér noi o așteptăm cu confianță ne-
perturbabilă. Statul vecin are o rezervă de
bărbați de stat, cărți nu pacteză cu ómeni
ca Sarafoff. Acești bărbați vor avé cuvên-
tul cel din urmă. De ce să-i designăm?
Lumea-i cunoșce“...

Caracteristic este, că „Neue Freie
Presse“ judecă schimbarea de cabinet în
Bulgaria cu totul altfel. Ea dize, că acest
schimb de cabinet este tot-odată și un
schimb de sistem, pe care prințul Ferdinand
l'a avut în vedere mai de mult. Radoslafoff
a eșit din cabinet, pe când Paprikov, care
nu se putea înțelege cu el și de aceea a
fost dimisionat, a primit din nou portofoliul
de răboi. Petroff a primit portofoliul de
interne, Ivanciov e numai cu numele în
fruntea cabinetului, care încă își
primește signatura prin Petroff, unul din
cei mai capabili bărbați ai Bulgariei. Pe-
troff a fost omul de încredere al princi-
pelui, până când s'a slevat ceștiunea re-
chemării ofițerilor emigrați în Rusia. Prin-
cipele a voit să facă pe voia Rusiei, ér
Petroff s'a opus. Déca acum Petroff a fost
însărcinat cu importantul portofoliu de in-
terne, acosta — dize „N. fr. Presse“ — este
o dovadă, că principele s'a împăcat éráși
cu el. La spatele lui Petroff, care e ge-
neral în rezervă și ca óspe la manevrele
austriace a fost atras atențiunea chiar a
șefului statului major, general br. Beck,
stă armata bulgară, care cinstesc în el
pe cel mai harnic ofițer. El va face ale-
gerile și va îngriji, ca să se compună o
Sobrania, ascultătoare. Se începe dér în
Bulgaria încheie „Neue fr. Presse“, o
epocă a regimului curat personal, care se
razimă pe armată.

Călătoria lui Krüger.

După o telegramă din Paris guvernul
rusesc a comunicat lui Krüger, că nu-l re-
comandă a visita, Petersburgul, fiind-că bóla
Țarului îi face imposibil de a-l pute primi.

Krüger se va depărta incurând din
Haga și se va stabili într'o vilă de lângă Har-
lem, care i-a pus-o la dispoziția un ban-
cher din Amsterdam.

Krüger a primit alaltăeri dpeutațiunea
alianței pangermane, al cărui conducător
profesorul Hasse, i-a predat o coronă.

In decursul unei convorbiri, ce a avut-o
Krüger și Dr. Leyds cu ministru-președinte
și ministru de esterne olandese, Krüger a
accentuat din nou, că scopul călătoriei sale
este de a mijloci un tribunal de arbitri.
In răspunsul lor ministrii olandese au accen-
tuit, că guvernul Olandei trebuie să aibă
un rol pasiv și că inițiativa n'o pot lua
decât marile puteri.

Diarul „Times“ a publicat de curând
unele destăinuri sensaționale privitoare la
atitudinea guvernului frances în conflictul din-
tre Anglia și Transvaal. Destăinurile sunt
publicate în formă de scrisori, adresată acestui
diar și semnate „Dintre culise“.

Ele sunt menite a esplica presiunea
mare a lui Krüger asupra guvernului frances,
pentru a-i smulge promisiunea de in-
tervenție, în cazul când Germania s'ar de-
cide să ia inițiativa propunerii unui arbi-
trajiu între Anglia și republicile sud-africane.

Autorul destăinurilor spune, că la 9
Octomvrie 1899 s'a întâlnit la Bruxelles cu
dr. Leyds, care în diua precedentă fusese
pe ascuns la Paris. De aci doctorul Leyds
a trimis o depeșă cu ochea oficială francesă
consulului frances la Pretoria, care a în-
mănat-o lui Reitz. Conținutul depeșii era
următorul: D-l Declassé consideră ori-ce tră-
gănare mai departea în predarea ultimului ca
o greșală din cele mai mari și că Transvaal-
ul pórte să fié sigur de sprijinul moral și ma-
terial al Franciei.

Până acum sprijinul moral s'a mă-
rginit la o incurajare oficială, ér cel mate-
rial în faptul, că căți-va Francesi, între cărți
Villebois-Mareuil, s'au pus de bună voie
la dispoziția Burilor. Burii n'au înțeles lu-
crurile ast-fel.

Autorul destăinurilor spune, că această
telegramă a fost obiectul tratativelor, ce au
avut loc în săptămâna trecută între Krüger
și guvernul frances. D-l Declassé a con-
testat, că ar fi fost vorba de alt-ceva, de
cât de sprijinul moral și material amintit
mai sus. Punându-i-se însă în vedere că ar
mai fi și alte documente, despre cărți până
acum se păstrează tăcere — guvernul a so-
cotit mai înțelept să încheie un compromis.

Destăinurile acestea au fost reproduse
de „Siécle“ fără nici un comentariu.

Creta și Grecia.

Încă de astă-vară s'a răspândit svo-
nul despre o unire a insulei Creta cu
Grecia. Éță, ce i-se telegrafază în privința
acosta din Constantinopol diarului „Times“
cu data de 8 Decemvrie n:

Agentul diplomatic cretan al Porții
și doi reprezentanți otomani în străinătate

au făcut cunoscut la Constantinopol, că în Mai 1901, când expiră termenul guvernării principelui Georgie, adunarea națională cretană va proclama unirea Cretei cu Grecia. Cu ocazia călătoriei sale prin Europa, principele George a declarat mai multor curți europene, că numai atunci va lua și pe mai departe asupra-și funcția de guvernator, decât Creta va fi unită cu Grecia. Mai multe puteri, între cari Rusia, aprobă acest plan. Consiliul de miniștri otoman a decis de a adresa o notă circulară tuturor puterilor în care arată, că Sultanul vră să susțină întru toate autonomia Cretei, nu concede însă, ca ea să se unescă cu Grecia.

Decă cele ce i-se telegrafază lui „Times“ corăspund adevărului faptic, atunci încurând ne putem aștepta la nouă încercări din cauza Cretei.

SCRILE DILRI.

— 30 Noembrie v.

I. P. S. Sa Domnul Ioan Mețianu, arhiepiscop și metropolit, precum ni-se scrie din Sibiu, a binevoit a-se înscrie de primul membru fondator la „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, cu taxa de 100 cor. din cari 50 cor. I. P. S. Sale solvise anul trecut când deschisese șirul membrilor pe viață ai amintitei Reuniuni. Tot I. P. S. Sa s'a îndurat a darui 10 cor. în scopul distribuirii darurilor de Crăciun soraților noștri din Sibiu, distribuire ce se va face în chip sârbătoresc de ziua Reuniunii în ajunul născerei Domnului nostru Isus Christos.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat dela d-l profesor Andrei Bârseanu, din incidentul onomastice sale: **10 corone.** — Primăscă nobilul donator cele mai vii mulțămite.

Concertul Reuniunii de gimnastică și de cântări din Brașov se va da Luni, în 4 (17) Decembrie a. c. în sala Redutei orașenești cu concursul binevoitor al dămnii Maria Seltner-Hesshammer. Începutul la 8 ore seara. — Membrii Reuniunii, îndreptățiți la bilete de intrare, vor pute să-și ridice biletele în condițiunile observate la concertul din urmă, prezentând couponul cuitanței pe 1900, mâne Vineri, în 1 (14) Decembrie dela orele 11—12 a. m. și 2—4 p. m. în cancelaria prof. delagimnasiului român. După aceea vânzarea biletelor se va face în librăria Hiemesch de pe Târgul grăului.

Program: 1) H. Huber: „Trei cântece sârbesci“, pentru cor mixt: a) *Plugarul*, b) *Dis-a-un rege, și-o regină*, c) *La joc*; 2) F. Schubert: *Două cântece* pentru tenor cu acompaniament de piano: a) *La mare*, b) *Posta*; 3) G. Dima: *Trei colinde* pentru cor mixt: a) *O, ce veste minunată*, b) *Dămnii Isuse Christos*, c) *Lăgân verde de mătușă*; 4) *Două piese* pentru piano, a) R. Schumann: *Der Vogel als Prophet*, b) A. de Kinsky.

Steluța, melodie românească cu variațiuni; 5) R. Schumann: *Viața Țiganilor*, cor mixt cu acompaniament de piano; 6) G. Dima: *Două cântece* pentru tenor cu acompaniament de piano: a) *De ce nu-mi vii*, b) *Mugur, mugurel*; 7) R. Weinwurm: *Cântece toscane* pentru soli, cor mixt și acompaniament de piano.

Inmormântarea rămășițelor pământești ale repausatului episcop Silvestru Bălănescu, al eparhiei Hușilor s'a făcut Marți d. a. Serviciul divin a fost oficiat în biserica Sf. George de Metropolitul-Primat, de I. P. S. S. Metropolitul Moldovei și Sucevei, de Episcopii Eparhioți, de membrii Sf. Sinod și de un număr cler. După săvârșirea serviciului divin și ultima binecuvântare, d-l D. Erbiceanu, profesor la facultatea de teologie și membru al Academiei Române, a rostit o caldă cuvântare, aducând prinos de venerațiune defunctului episcop, a cărui viață a fost o pildă de adevărată virtute creștină. Carul funebru, acoperit de corone și urmat de o mulțime imensă, s'a îndreptat apoi spre Cimitirul Bellu, unde s'a făcut înmormântarea. Onorurile militare au fost date de mai multe detașamente de trupe, defunctul fiind cavaler al ordinilor naționale.

Pod peste Dunăre la Severin. „Dreptatea“ din Severin scrie: Un amic al nostru din Belgrad, capitala Serbiei, ne scrie, că un consorțiu de bancheri englezi e în tratări serioase, ca să ia asupra-i construirea drumului de fier, care să lege liniile sârbe cu cele românești, printr'un pod peste Dunăre. Condiția impusă de guvernul sârb este, ca linia ferată să aibă lărgimea normală a liniilor ferate, pentru ca legătura să se pōtă face fără transbordări.

Armenii ardeleni și recensământul. Foile ungurești scriu, că Armenii din Ardeal protestă, ca cu ocaziunea recensământului populațiunii se fiă considerați ca romano-catolici, fiind-că caracterul lor confesional este armên-catolic, pe care nici-o dată nu și-l-au pierdut, deși în lipsa bisericilor proprii cercetează bisericele romano-catolice. De altfel o ordonanță a ministrului dispune, că ei trebuie să fiă considerați de Armeni catolici.

Călătoriile Regelui Italiei. După cum se anunță din Roma, Regele *Victor Emanuel* s'a decis, ca înainte de-a vizita curțile europene, să facă un turneu cu regina prin Italia întregă. Turneul acesta se va începe în Aprilie și se va face în următoarea ordine: Sicilia, Piemont, Veneția și Toscana. Celelalte provincii le va vizita mai târziu. Părechia regală va fi însoțită în călătoria acesta și de câțiva miniștri.

Adunarea Universității săsești a fost deschisă Luni în Sibiu prin comitele Thalmann.

Contele din Ecica în închisoarea de stat. Contele Felix *Harnocourt*, mare pro-

prietar în Torontal, amic al arhiducelui Francisc Ferdinand, a avut un duel cu redactorul dela „Végydek“, avocatul din Panciova cavalier *Faymann Gyula*. Tribunalul din Becherecul-mare a pedepsit pe conte cu 6 zile închisoare de stat, pedepsă, pe care contele și-o va începe în 28 l. c.

In contra limbei polone. Din Lemberg se telegrafază, că după o scire a lui „*Słowo Polski*“ din Varșovia, s'a dat un ordin ministerial, prin care se interzice studiul limbei polone în școlile private și guvernorul este autorizat să pedepsescă cu 6 luni închisoare pe aceia, cari calcă acest ordin.

Starea Țarului. O telegramă din Livadia, anunță, că Țarul merge din ce în ce spre mai bine. Apetitul îi este bun, puterile și-le recăștigă și de și, temperatura și pulsul e normal.

O solemnitate amânată. S'a renunțat de a-se mai celebra a 200-a aniversare a monarhiei prusiene, din pricina refuzului celorlalte state germane de-a figura într-o ceremonie exclusiv prusiană. Autoritățile se vor mărgini a da numai o mai mare strălucire sărbătorei anuale a încoronării, dela 18 Ianuarie, la care vor fi invitați și reprezentanții marilor familii ale Prusiei orientale, cari au asistat, acum două veacuri, la săntirea primului rege al Prusiei. Se vor bate monede cu efigia lui *Frederic I* și a suveranului actual *Wilhelm II*.

Morțea lui Muraviev. O telegramă din Kopenhaga dice: G. Orandes scrie în „*Politiken*“, că în Rusia se scie de totă lumea, că fostul ministru de externe *Muraviev* s'a sinucis. Causa a fost, că Țarul nu i-a aprobat politica față de Anglia.

O confiscare. Din Pilsen se anunță, că numărul din urmă al lui „*Pilsener Tagblatt*“ a fost confiscat, fiind-că a publicat mai multe scrisori, ce le trimisese odinioară *Bismarck* miresii sale. Scrisorile acestea ar cuprinde pasaje anti-austriace. Decă acesta se va adevăra, atunci rămâne constatat, că ura cancelarului de fier în contra Austriei a fost mai mare, decât amorul față de miresa lui.

Vinurile române. În cursul săptămănei precedente s'au vândut la întreprinderile primăriei București: 20 butoie cu vin de Dobrogea, cu 4.35—4.83 decalitrul; 75 de butoie cu vin de Odobesci și Panciu, cu lei 3.03—3.30; 105 butoie cu vin din diferite dealuri, cu lei 2.23—2.95 decalitrul.

Impăratul Wilhelm a dăruit orașului Paris palatul Germaniei dela expoziția din acel oraș, și consiliul comunal respectiv a primit cu mare mulțumire acest palat, care e unul dintre cele mai frumoase și mai solide ale expoziției. Comitetul numit la Paris în scop de-a da menire fiă-căruia din palatele, ce se vor conserva, a hotărât, ca

în palatul Germaniei să se înființeze un muzeu al congreselor științifice și tot în el să se păstreze arhivele acestor congrese. În pavilionul unguresc dela expoziția se va înființa un muzeu numit al civilizațiunii. În cel american se va stabili un muzeu al educațiunii popoarelor. În palatul bosniac se va aranja un muzeu al păcii; în acela al Angliei se vor grămădi toate documentele relative la istoria și pregătirile expozițiilor universale dela 1889 și 1900. În palatul englez va fi un muzeu de igienă și bacteriologie. Astfel, mai totă strada Națiunilor dela expoziția, va exista și de aci înainte. Se vor dărâma palatele celor-va țări, ca fiind prea slab zidite, precum acel al Spaniei, al Turciei și altele, și în locul lor se vor ridica palate noi.

Nenorocire. În casa unui țeran din Chișineu a explodat într'o seară din zilele trecute lampa cu petrol, aprinzându-se hainele țerancei și a trei copii și cauzându-le rane grave. Doi din copii au și murit.

Societatea geografică română.

(Din Buletinul ei jubilar.)

Scim, că din incidentul aniversării de 25 de ani împliniți ai Societății geografice române s'a publicat număr jubilar al buletinului său.

Estragem din acest buletin jubilar unele capitule. Începem prin a reproduce discursul, ce l'a rostit președintele și protectorul M. S. Domnitorul Carol I, pe atunci încă Principe al României, în ședința solemnă de inaugurare a Societății geografice române din 15 (25) Iulie 1875.

Ședința de inaugurare s'a ținut în palatul Academiei. Sosind la palat Domnitorul fu întâmpinat de ministru de culte și de biroul Societății. Măria Sa declară ședința de deschisă și secretarul general făcând apelul nominal, la care răspuseră 31 de membri. Apoi se citi procesul verbal al ultimei ședințe pregătitoare, secret. gener. înmăru M. Sale statutele definitive ale Societății, și M. S. Domnitorul salută pe membri cu următoarea cuvântare:

Domnilor,

Salutând „Societatea Geografică Română“, a cărei înființare îndeplinește una din vechile Mele dorințe, bucuria mea este cu atât mai mare, cu cât sunt încredințat, că lucrările ei vor fi de un folos nemărginit pentru viitorul țării, a cărei dezvoltare economică și politică o urmărește Europa cu un interes crescând. Terenul deschis exploatării d-văstre științifice este foarte întins, și o muncă de doi de ani va fi de trebuință pentru a ajunge la exactitatea cunoscințelor neapărate în asemenea întreprinderi. Însă împărțirea d-văstre în secțiuni va pune o regulă în lucrări și le va simplifica.

Secțiunea matematică și astronomică este chemată a se pune în legătură cu aceea rețea de admirabile cercetări științifice, cari au cuprins și au ilustrat întregul nos-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Amintiri dela Neapole.

Numai de curând a apărut „Schite și amintiri din Italia“, conferințe ținute de d-na Smara în Buouresci la Ateneul român, apoi în Târgoviște și Râmnicul Sărat.

Reproducem din această broșură partea privitoare la orașul Neapole.

Nu am să uit, nici-odată, aceea seară senină din Octombrie, petrecută sub cerul cer al Italiei. Dela ferestra mea vedeam între cer și mare desfășurându-se un zăbranic străvechi, în care totă cetatea sta înfășurată. Și era lung orizontul, frumoasă priveliștea, superbă natura. În vădud, ca un ochi deschis al cerului, se vedea Vulcanul, Din creștetul Vesuviului ca dintr'o gură a infernului, eșiau limbi de foc, ce par-că ar fi voit lumea să învâpăieze. Așteptam să aud fierberea, clocoții, șguduitorile pământului, s'aud în sfârșit, înfiorătoare șgomote și gemete de infern, dăr pace. În odaie nu s'aud decât bătăile ceu-

sornicului, și ascultând bine, p'ale inimii mele, care par-că acum tremură de atâta depărtare, de atâta străinătate. Arunc o gândire în spre țără și în spre ai mei și mă întorc în spre geam. Admir marea atât de liniștită și cerul limpede azuriu și frumos pe care stelele scilipesc până în revărsat de zori. — Eță bărcile misterioase cum se leagănă și fug ușore peste unde; eță flăcări sus pe Vesuv, fum pe cer, vâl albastru așternut peste golf și peste cetate. În zadar cerc eu admirabilul tablou a vi-l descrie, când nioi un penel, fiă el cât de măestrit, și tot în stare n'ar fi să redea întocmai cum este de măreță și de fermecătoare, feerica panoramă a vestitului golf al Neapolului.

Șiruri de munți, de biserici, de vile și de castele, șiruri de lumini electrice, de catarde, de vaporeșe, de bărci și de faruri reflectate în apă; și peste toate se vâd licăind razele blândeii lune, singurile raze ce imi sunt cunoscute aici; ele se resfrâng scaldându-se în mare ca și umbrele misterioase ale atâtor palate mărețe din jurul golfului.

Se scie, că vechiul regat al Neapolului, împreună cu Beneventul, aveau o populație de 10,400 locuitori și era împărțit în 12 provincii, din cari 7 erau în Sicilia; fiă care din aceste provincii aveau limba și portul lor; eță de ce și până azi în acest oraș, se vede atâta varietate de costume și o limbă, un dialect cu totu aparte ca în restul Italiei. Acest regat a avut o sôrtă foarte schimbătoare. E a fost mai întâiu colonizat de Greci, și în anticitate Italia meridională se numia Grecia-mare.

Influența culturii grecești și a artei dezvoltate aici, încă din timpurile cele mai vechi, este dovedită din săpăturile făcute în orașele Osce, Herculianum și Pompei, acoperite de lava Vesuviului oătră anul 63 a. Chr. și unde s'au descoperit comori de artă și de arhitectură, cum nu există în restul Italiei. După căderea imperiului de Occident, Neapole cădu și el în stăpânirea Ostrogoților, apoi a Lombardilor și a împăraților din Orient, cari în luptă mereu cu Arabii, sfârșiră prin a-l ceda Normanzilor veniți din nordul Franței. —

Dela aceștia trecu la Spaniol, în urma strălucitelor victorii ale lui Gonzalv de Cordova și sub această stăpânire stete până la 1713. Filip al V-lea cedă Neapoli și Sicilia casei Habsburgilor, dăr fiul său Carol îl reluă și îl țină până la 1815 când fu luat de Iosif Neapoleon, fratele lui Neapoleon I și Murat cumnatul acestuia.

Sub Francisc I și Francisc al II-lea, Neapoli avu o sôrtă foarte schimbătoare. Iștândile lui Garibaldi din 1860, deschise Italianilor largă cale oătră Neapoli. La G. eță, Ferdinand fu făcut prizonier, și în ziua de 13 Noembrie 1861 Victor Emanuel și Garibaldi, fondatorii Italiei, ca și Cavour, înrăru victorioși în această frumoasă cetate.

În Europa nu există nioi un oraș, unde contrastele să fiă mai mărețe și mai isbitore ca la Neapoli, atât între locuitori, cât și în natura sa bogată și înfloritoare, în toate anotimpurile. Vegetația îl transformă într'un paradis pământesc ce atrage și încântă privirile călătorului, care are norocul să calce peste aceste fericite tărîmuri. Măsurile petroșe ale mării sunt acoperite cu ierburi și cu cactușt uriași, grădinele de

„Călimdarul Plugarului“.

Ţilele acestea a eşit de sub tipar „Călimdarul Plugarului“ pe anul comun 1901, anul IX, cuprindând: In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sărbătorile şi alte zile schimbătoare; Calculul sărbătorilor mai mari; Posturile etc. Urmază partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului cu sfaturile pentru plugari şi semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urmază Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor şi postale; Competinţele de timbru şi taxe; Scala timbrelor, apoi Têrgurile din Ardeal, Bănat şi Țera ungurească după datele oficiose îndreptate şi publicate de ministrul de comerţ.

In *partea literară* se găseşte bucăţi alese: Cântec (poesia de G. Coşbuc); Doro-banţul (G. Coşbuc); Crainicul primăverii (Sănpetreaşul); Testamentul lui Moş-Cărlig, schiţă de I. C. Panţu; o frumoasă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pământ; Cuvinte înţelepte ş. a.

In *partea economică*: Lucrarea pământului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijiile de avut la hrănirea vitelor; Hrana ţeranului şi crescerea caprelor; Puterea de nutriţie a pómelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea şi crescerea puilor de găină; Conservarea ouălor. Urmază felurite *poveşti* tot din sfera economiei casnice.

In fine o interesantă istorisire despre Ciudăţeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călimdarul Plugarului“ cuprinde ilustraţiunile: edificiul gimnasiului român din Braşov şi sala festivă a acestui gimnasiu.

Călimdarul se poate procura dela Tipografia A. Mureşianu, Braşov, pe preţul de 25 cruceri sau 50 bani exemplarul, fără porto postal.

Cursul la bursa din Viena.

Din 12 Decembrie. n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	117.15
Renta de corone ung. 4%	28.92
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.80

Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	99.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.50
Bonuri rurale ungare 4%	91.35
Bonuri rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	167.25
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	139.65
Renta de argint austr.	98.50
Renta de hârtie austr.	98.05
Renta de aur austr.	118.35
Losuri din 1860.	135.—
Acţii de-ale Băncii austro-ungară	16.91
Acţii de-ale Băncii ung. de credit.	678.—
Acţii de-ale Băncii austr. de credit.	671.50
Napoleoniori.	19.16
Mărci imperiale germane	117.60
London vista.	240.25
Paris vista	95.75
Rente de corone austr. 4%	98.45
Note italiene	90.65

Cursul pieţei Braşov.

Din 13 Decembrie. 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.70	Vënd.	18.76
Argint român. Cump.	18.56	Vënd.	18.62
Napoleoniori. Cump.	19.12	Vënd.	19.16
Galbeni Cump.	11.20	Vënd.	11.30
Ruble Rusesce Cump.	23.52	Vënd.	23.60
Mărci germane Cump.	21.49	Vënd.	21.54
Lire turcesce Cump.	10.70	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Pomada

veritabilă englesă pentru conservarea pelei şi săpunul „Borax“ al Doctorului **Iosif Kriegl**

libere de orice substanţe oprite sau stricicioase. Oferă cel mai bun mijloc de curăţire a pielii.

Un burcănel de pomadă cu un săpun Borax se trimite pentru **3 corone 30 flér**, după primirea preţului.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London sw.

Asignaţiile postale se adresează la:

Apotheker A. Thierry's Balsam-Fabrik in Pragada bei Rohitsch-Sauerbrunn. Cumpărătorilor en gros li-se dă rabat conv.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll şi cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăţilor celor mai cerbicioase la stomach şi pânţee, în contra cărceilor şi acrelei la stomach, constipaţiunii cronice, suferinţei de ficat, congestiunii de sânge, haemorhoidelor şi a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce creşte mereu de mai multe decenii încôce. — Preţul unei cutii originale sigilate Corone 2.— Falsificaţiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire şi cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul şi sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goidină şi reumatism şi a altor urmări de răcălă. Preţul unei sticle originale plumbate, Corone 1.80.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii şi dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea raţională a pelei, cu deosebire pentru copii şi adulţi. Preţul unei bucăţi Cor. — 40 Cinci bucăţi Corone 1.80. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. şi r. furnisor al curţii imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincia se efectuează zilnic prin rambursă postală.

La depozite se se ceră anumit preparatele provădute cu iscălitura şi marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Braşov: la d-nii farmacişti Ferd. Jekelius, Franz Kellemen şi engros la D. Eremia Neţojii, Teutsch & Tartler.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe şese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe şese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe şese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe şese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, se binevoiescă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Braşov

Dela Braşov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5:8 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2:45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7:48 min. séra.

Dela Braşov la Bucureşti:

- I. Trenul de persoane la ora 3:55 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
- III. Trenul accel. la ora 2:19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).

Dela Braşov la Kezdi Ósorheiu:

- I. Trenul de pers. la ora 5:19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad, Ciuc-Szereda, la ora 3:20 min. nótea.
- II. Trenul mixt la ora 8:50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3:15 m. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda).

Dela Braşov la Zêrnesci (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la ora 9:2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la ora 5:26 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5:19 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 8:50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3:15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

- I. Trenul de persoane la ora 8 dim.
- II. Tr. accel. peste Cluşiu la ó. 2:9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 10:25 min. séra.

Dela Bucureşti la Braşov:

- I. Trenul accel. la ora 2:18 min. p. m.
- II. Trenul pers., la ora 9:27 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la ora 5.— min. dim. (ca e circula numai Vinerea dela Predeal).

Dela Kezdi-Ósorheiu la Braşov:

- I. Trenul de persoane la ora 8:25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Szereda şi Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de pers. la ora 1:51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la ora 6:48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zêrnesci la Braşov (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la ora 7:2 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1:12 min. p. m.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

- I. Trenul de pers. la ora 8:25 m. dim.
- III. Trenul de pers. la ora 1:51 m. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 6:48 min. séra

TIPOGRAFIA

A. Mureşianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijlôce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în poziţiune de a pute éscuta **ori-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ŞI COLORI.

CĂRŢI DE SCIINŢĂ,
LITERATURĂ ŞI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNŢĂ
DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORI.

ANUNŢURI.

REGISTRE ŞI IMPRIMATE
pentru tôte speciile de serviciuri.

BILANŢURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în tolă măvimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
şi RESTAURANTE.

PREŢURI-CURENTE ŞI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Preţurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.